

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Horpedal Kraft AS
c/o Hans I. Haugen
6848 FJÆRLAND

Vår dato: 30.09.2014
Vår ref.: NVE 201307004-12 ksk/oegr
Arkiv: 312/078.2A1A
Deres dato: 01.06.2014
Deres ref.:

Saksbehandler:
Øystein Grundt
22 95 93 89

Horpedal Kraft AS – Søknad om tillatelse til økt slukeevne i Horpedal kraftverk i Sogndal kommune i Sogn og Fjordane – oversendelse av NVEs vedtak

Bakgrunn

Horpedal kraft AS (HK) fikk 02.08.2002 konsesjon etter vannressursloven § 8 til bygging og drift av Horpedal kraftverk i Fjærland. Kraftverket ble satt i drift i januar 2004. Det hadde da en installert effekt på 2 MW. Maksimal tillatt slukeevne i kraftverket er på 1,44 m³/s. Middelvannføringen ved inntaket er beregnet til 2,03 m³/s. Det er fastsatt en minstevannføring i kraftverket på 116 l/s i tiden 1. mai til 30. september. Om vinteren er det ikke krav til minstevannføring i kraftverket. Produksjonen i kraftverket er på 10,8 GWh/år.

Det er normalt godt med overløp om sommeren grunnet en breandel på ca. 15 % i feltet og relativt lav slukeevne i kraftverket.

28.10.2009 fikk HK godkjent detaljplan for montering av et aggregat i tilknytning til eksisterende rørgate. Dette aggregatet ble satt i drift i februar 2013. Det ble satt en begrensning ved at HK ikke kan utnytte dette aggregatet til å øke effekten ut over det som er godkjent i konsesjonen av 02.08.2002. Det vil si at det med dagens situasjon er i perioder med lav vannføring HK får utnyttet aggregatet da det har en lavere minste slukeevne enn hva det først installerte aggregatet har. Minste slukeevne i kraftverket er nå på 0,019 m³/s. Maksimal slukeevne er fortsatt på 1,44 m³/s grunnet den fastsatte begrensningen på maksimaluttaket. Det er opp til HK om en vil kjøre med ett eller to aggregat i drift så lenge slukeevnen ikke overstiger det som er fastsatt.

Søknad

HK søker nå om å få ta i bruk det nye aggregatet fullt ut, dvs. at slukeevnen i kraftverket øker med 0,43 m³/s, fra 1,44 m³/s til 1,87 m³/s, tilsvarende ca. 93 % av middelvannføringen. Produksjonen i kraftverket vil da øke med drøyt 3,3 GWh/år.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FJØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

I og med at det ikke blir endringer i nedre slukeevne vil det vil ikke bli andre endringer enn at det blir et økt maksimalt vannuttak fra elva. Det er ikke behov for å gjøre andre inngrep eller tilpasninger i og med at aggregat allerede er installert i anlegget. I et normalår vil det være minstevannføring i elva noen få dager lenger ut i mai før det blir overløp ved inntaket, og tilsvarende vil det mot høsten bli en marginalt avkortet periode med overløp ved inntaket. Deretter vil det ikke være annet vann i elva enn tilsig fra restfeltet nedenfor inntaket.

Høring

Søknaden ble sendt på begrenset høring til Sogndal kommune, Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Sogn og Fjordane fylkeskommune og Sogn og Fjordane turlag.

Sogndal kommune har ikke uttalt seg til søknaden.

Fylkesmannen uttaler seg i brev av 14.08.2014. Han har ingen vesentlige innvendinger til søknaden i seg selv, men mener at siden kraftverket skal ta ut en økt vannmengde fra elva så vil også antall dager med tørrlagt elvestrekning øke. Etter fylkesmannens vurdering bør det derfor vurderes å sette krav om en minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannføring i elva. Dette blir begrunnet med at det er et potensial for anadrom fisk ovenfor kraftverksutløpet, og minstevannføring vil derfor være med på å sikre fisk på den strekningen.

Sogn og Fjordane fylkeskommune uttaler i brev av 23.06.2014 at de ikke har merknader til søknaden.

Sogn og Fjordane turlag uttaler i brev av 23.06.2014 at de ikke har innvendinger til søknaden, men de ber i likhet med fylkesmannen om at det settes krav om minstevannføring også om vinteren.

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

HK har i brev av 23.09.2014 kommentert høringsuttalelsene slik:

«Oppsummering til høringsuttalelsene:

1. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane opnar for auka slukeevne, men har fremja ønske om minstevassføring også om vinteren.
2. Sogn og Fjordane Fylkeskommune ser ingen ulempe med tiltaket.
3. Sogn og Fjordane Turlag ser det som positivt at vassresursane vert utnytta på ein betre måte. Men ynskjer "modernisering" av minstevassføringa.

Horpedal Kraft AS sin kommentar til krav om minstevassføring vinter.

1. a. Fylkesmannen legg til gunn at elva vert tørrlagt. Me vil tilbakevise påstanden då Horpedal Kraft as no har vore i drift i 10 år utan registrering av tørrlagt elv oppstrøms kraftverket.

Me vil også minne om at Fjærland var forsynt med kraft frå Horpedalselva frå 1915 til 1959 med forsyning heile året.

Ein grunn til at elva aldri vert tørrlagt er at nedbørsfeltet nedstrøms dam er på 1,3 km² og to store groer kjem ned i elva like nedstrøms dammen.

b. Eventuell minstevassføring vinter vil medføre inngrep i dam då noverande løysing ikkje er eigna for vinterbruk. Tilsyn og kontroll vert vanskeleg vinterstid og isproblem vil oppstå i vassuttak.

Minstevassføring vinter vil medføre mindre vinterkraft, for Horpedal kraft vil det medføre at El-sertifikat som me søker om for bedre virkningsgrad fell vekk. Marginaltapet i linjetet som er på

pluss om vinteren fell vekk. Og gode prisar på vinterkraft fell vekk. Og me får ekstra kostnader med varme i kraftverket, kontroll og vedlikehald av minstevassføring og tømning av rør. Samla trulig eit tap på ca 1.mil kr. pr år.

c. Vassforbruket i kraftverket ved liten vassføring vinter vert den same som me har hatt sidan oppstart i 2004, det er kun snakk om ei betring av virkningsgrad jamfør løyve av 16.11.2009. Horpedal kraft har i mange år hatt svært lite stans på grunn av lite vatn, men me tek servisar og vedlikehald om vinteren som kan føre til stans.

2. Fylkesmannen legg til grunn at det er potensiale for gyteområde for anodrome artar i øverste del av strekninga. Me ser på det som umuleg på grunn av fleire fossefall og legg til grunn at det er tufta på feilinformasjon.

3. Nedstrøms kraftverket er det gode gytetilhøve med sandbankar og passeleg elvestraum. Oppstrøms kraftverket er det store steinar og fossar, men dei første 200m oppstrøms kraftverket er det mulig å lage tersklar. Som også er nevnt i løyve av 02.08.2002 som ei vurdering.

Vår konklusjon:

- 1. Fylkesmannen sine krav om minstevassføring vinter vil etter vår meining vere tufta på feil grunnlag.*
- 2. Horpedal Kraft AS har i dag eit løyve frå 02.08.2002 med 0,116m³/s minstevassføring i tidsrommet 1.mai til 30 september og 0 m³/s i tidsrommet 1.oktober til 30.april. Me ynskjer å behalde dette løyvet uendra.*

Me ynskjer også at løyvet har med vurdering av tersklar oppstrøms kraftverket.»

NVEs vurdering

NVE konstaterer at ingen av høringspartene motsetter seg at det blir gitt tillatelse til å øke slukeevnen i kraftverket med 0,43 m³/s. Dette vil gi en økt produksjon i Horpedal kraftverk med ca. 3,3 GWh/år.

I dag er det krav om minstevannføring 1. mai til 30. september på 116 l/s og ingen minstevannføring resten av året. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane og Sogn og Fjordane turlag mener begge at det må vurderes å sette krav om minstevannføring i vassdraget også om vinteren.

Grunnlaget for kravet fra fylkesmannen om minstevannføring om vinteren ligger i at nedre del av utbygd strekning er anadrom. Turlaget har vist til fylkesmannens uttalelse og støtter denne ut fra samme hensyn.

NVE vil vise til at spørsmål om minstevannføring om vinteren også ble vurdert i forbindelse med vår tillatelse til Horpedal kraftverk 02.08.2002. Vi siterer følgende fra vår vurdering om dette temaet den gang:

«Elva nedenfor utløpet er viktige gyte- og oppvekstområder for sjørret. Fylkesmannen påpeker at også den nedre delen av elva som blir påvirket av utbyggingen er anadrom strekning. Kraftverket er planlagt plassert 200-250 m nedstrøms vandringshinderet. Elva her er stort sett grovsteinet og lite attraktiv for gyting, men oppe mot vandringshinderet kan det være potensielle gyteplasser.

Fylkesmannen og DN mener det bør slippes minstevannføring hele året, for å ivareta vassdragets funksjon for produksjon av laks og sjørret og for det biologiske mangfoldet. Søker

har beregnet at dette vil innebære en tapt produksjon på 0,7 GWh vinterkraft pr. år (ca. 1,4 mill kr) og foreslår heller å anlegge terskler for å oppnå et større vanndekt areal.

NVE mener at det først og fremst er elva nedstrøms kraftstasjonen som har betydning som oppvekst- og gyteområder. Denne delen av elva vil ikke bli berørt. En slipp av minstevannføring i sommerhalvåret vil etter NVEs syn ivareta forholdene til fisk, og biologisk mangfold generelt, i stor grad. I tillegg vil tilsig fra restfeltet på 1,3 km² nedstrøms inntaket bidra med noe vanntilførsel. Vi mener at fordelene med slipp av minstevannføring om vinteren ikke står i forhold til ulempene ved redusert kraftproduksjon og de økonomiske belastninger dette vil påføre tiltakshaver. Skulle det vise seg nødvendig kan konsesjonæren pålegges å etablere terskler på utbyggingsstrekningen.»

NVE vil understreke at HK søker om å få øke slukeevnen i kraftverket. Det innebærer at det vil bli noen færre dager med overløp ved inntaket. Slukeevnen i kraftverket vil likevel fortsatt være så lav at det vil være lange perioder med overløp også etter en eventuell tillatelse til økt slukeevne.

I de perioder av året når det ikke er pålagt minstevannføring vil det i liten grad være endringer. Det vil ikke bli noen forskjell når det gjelder tillatt minste slukeevne. NVE legger til grunn at strekningen fra kraftverket og opp til vandringshinder vil ha liten verdi selv med minstevannføring. Vi mener at krav om minstevannføring om vinteren ikke vil stå i forhold til redusert produksjon og andre ulemper et slikt krav vil medføre av driftsteknisk karakter.

Eksisterende vilkår gir hjemmel for å pålegge etablering av terskler dersom NVE senere skulle mene at dette er påkrevet.

Samlet sett legger NVE vekt på at en tillatelse vil gi en økt produksjon på 3,3 GWh/år i fornybar energiproduksjon uten andre endringer enn noen få dager mindre med overløp i vassdraget. Det er ikke påkrevet med noen nye tekniske inngrep.

NVEs konklusjon

NVE konkluderer med at fordelene ved det omsøkte tiltaket er større enn ulempene slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Horpedal Kraft AS tillatelse til å øke slukeevnen i Horpedal kraftverk til 1,87 m³/s.

Klageadgang

Dere kan klage på denne avgjørelsen til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen er kommet fram til partene, jf. forvaltningslovens kapittel VI. Klageretten er begrenset til parter (grunneiere, rettighetshavere og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (hovedsakelig organisasjoner som representerer berørte interesser).

En klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi:

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
Sogn og Fjordane fylkeskommune
Sogn og Fjordane Turlag
Sogndal kommune
Sognekraft AS